

Werkbezoek bij Zienn, maandag 23 april 2018

Zienn is geloven in perspectief

Met een zeer divers gezelschap waren we in Leeuwarden op werkbezoek bij Zienn. Mee gingen vertegenwoordigers van Federatie Opvang, ministerie van VWS, de gemeenten Leeuwarden, Heerenveen en Smallingerland en NHL Stenden Hogeschool. Voor een zo goed mogelijke indruk kregen we een turbo-programma met diverse presentaties en een ronde langs een aantal vestigingen in de stad. Een inspirerend werkbezoek, met ervaringsdeskundigheid, een social game en andere aansprekende vernieuwingen die structurele financiering verdienen.

[Zienn](#) is een organisatie voor opvang en ondersteuning, actief in Friesland, Groningen en Drenthe. Bestuurder Alice Vellinga heette ons van harte welkom op De Werkerij, een van de vestigingen van Zienn. Bij Zienn gaat het om mensen met mogelijkheden, aldus Alice. Of anders gezegd (op de website): *wij zienn kansen*.

Werkerij helpt jongeren aan perspectief

[De Werkerij](#) is gestart in februari 2018 en bedoeld om weer perspectief te geven aan jongeren die uitvallen uit het onderwijs, meerdere problemen hebben en bij de maatschappelijke opvang in beeld zijn. Voor hen was er geen passend aanbod. Tot nu toe zijn achttien jongeren ingestroomd.

In de Werkerij kunnen jongeren het werken of leren (weer) oppakken. Een trajectcoach onderzoekt met de jongere welke interesses de jongere heeft en waar de jongere goed in is of beter in kan (wil) worden. Samen gaan ze na welke studie past of welke werkervaringsplekken geschikt zijn. Voor wie nog niet toe is aan werk of studie, biedt De Werkerij dagbestedingsactiviteiten: vergader- en cateringsservice, hout- en fietsenwerkplaats, computerwerk, sport, schoonmaakwerk, creatief bezig zijn. Het accent ligt steeds op ontwikkeling. De toegang is laagdrempelig: ze halen jongeren in het begin letterlijk op. Er is sprake van een integrale, gefaseerde aanpak met veel succesmomenten. Maar ook met ruimte voor terugval en heroriëntatie. 'Dat is belangrijk voor deze doelgroep,' aldus Peter Damsma (hoofd cluster jongeren en sociale activering). Om jongeren (op den duur) uit te kunnen plaatsen is de Werkerij een netwerk aan het opbouwen met bedrijven. De Werkerij zit ook niet voor niks op een bedrijventerrein. Financiering van de Werkerij vindt plaats vanuit fondsen voor een periode van drie jaar. Er vindt overleg plaats met gemeenten hoe financiering daarna kan worden geborgd. De gemeenten (Leeuwarden en Heerenveen) geven aan hiermee te worstelen.

ACT-team bleek noodzakelijk

Zienn, Verslavingszorg Noord-Nederland ([VNN](#)) en GGZ Friesland hebben per 1 januari 2018 hun krachten gebundeld in het zogenoemde [ACT-team](#) (Assertive Community Treatment). Aanleiding daarvoor waren problemen in de nachtopvang. Die zat stampvol; met veel onveilige situaties en risico's als gevolg. Met de verslavingszorg en GGZ maakte Zienn een pamflet en gezamenlijk vonden ze een zorgverzekeraar bereid te investeren in het ACT-team.

Uitgangspunt van hun werkwijze is: los van protocollen en regels kijken wat iemand

nodig heeft en kan. De meerwaarde is dat ze met professionals vanuit drie disciplines de mensen opzoeken én met meer mensen om de cliënt heen staan en betrokken blijven. Het is een pilot met een looptijd van een jaar. De gemeente Leeuwarden is regieverantwoordelijk. Verder is subsidie bij ZONmw aangevraagd.

Structurele financiering is nog niet rond. [Marijke Vos vindt dat zorgelijk](#). 'Dit is toch juist de bedoeling van de transformatie. Ik ben blij dat een verzekeraar wil financieren, maar dat moet toch echt anders!'. De gemeente Leeuwarden geeft aan flink te moeten bezuinigen en weinig ruimte te hebben om iets te doen.

In het ACT team werken straathoekwerker, psychiatrisch verpleegkundige en interventiewerker samen. De werkwijze van ACT is outreachend, present, out of the box en herstelgericht. Je kunt rechtstreeks contact opnemen met het team, maar ook via partners (als de politie). Het lectoraat van Stenden doet onderzoek naar de (uitkomsten van) de aanpak en werkwijze.

Ervaringsdeskundigheid maakt school

Het volgende onderwerp is ervaringsdeskundigheid. Dat wordt ingeleid door Gea en Astrid. Beiden hebben door langdurig huiselijk geweld PTSS (posttraumatische stressstoornis) opgelopen. Het zijn indrukwekkende verhalen van vrouwen die een prachtige bijdrage leveren aan de hulpverlening van Zienn.

Gea heeft – geïnspireerd door een aanbod in Eindhoven – samen met de ggz een cursus 'Herstellen doe je zelf' ontwikkeld en deze inmiddels een aantal keer gegeven. Ze vindt het 'fantastisch mooi werk'. Haar passie is mensen in

beweging brengen. Zelf volgt ze een opleiding ervaringsdeskundigheid in Groningen.

Astrid werkt als ervaringsdeskundige één dag in de week in de vrouwenopvang bij [Het Koplant](#). 'De kern van herstel is ondersteunende zorg waarbij je naast de cliënt gaat staan,' stelt ze. Pas tijdens haar [AD \(Associate Degree\) opleiding ervaringsdeskundigheid](#) aan de Hanze Hogeschool in Groningen leerde zij dat 'herstellen niet genezen is'. Met haar ervaring kan zij iets toevoegen aan wat sociaal werkers kunnen en doen.

Ten slotte vertelt Jeanet Veenstra dat Zienn samen met 20 organisaties meedoet aan een onderzoek naar ervaringsdeskundigheid van de Hanze Hogeschool. Het onderzoek loopt van mei 2018 tot april 2021.

Social game: d'r op of d'r onder

In twee busjes rijden we naar een andere locatie van Zienn voor een inkijkje in de social game die Fred Gruter heeft ontwikkeld. Het decor voor dit spel is een escape room. Centraal staat de casus van Laura in 2020, een casus die vraagt om andere hulpverlening, samenwerking en geldverlening. Verschillende hulpverleners (van politie, jeugdzorg, maatschappelijke opvang, gemeente etc.) moeten met elkaar aan de slag om het probleem helder te krijgen, het beoogd effect te bepalen en ten slotte een plan te maken. Alleen dan kunnen ze 'ontsnappen'.

De evaluatie van het spel is belangrijker dan het spel zelf. De gedachte achter het spel is dat opvang een oplossing is uit de vorige eeuw. Er zijn nieuwe oplossingen nodig die opvang voorkomen. Een LinkedIngroep plus 'een buitenpersoon' (er zijn 8 personen binnen en 2 buiten) moeten de uitkomsten levend houden. Dit spel is bedoeld voor professionals en al een keer of tien gespeeld. Er is nog geen betrokkenheid van beleidsmakers en management. Wellicht een nieuw spel?

Zorgopvang Marene

Na de social game maken we onder leiding van Cor Schaafsma (hoofd zorgopvang De Marene) een korte wandeling door het [Potmargegebied](#) dat gezamenlijk is ingericht door bedrijven en bewoners. Een mooi resultaat en onderdeel van Leeuwarden als culturele hoofdstad in 2018.

De wandeling voert ons onder meer langs een aantal prachtige kunstwerken van wilgentenen en eindigt bij het kleurrijke gebouw van [zorgopvang De Marene](#). Hier wonen ruim 50 voormalig dak- en thuisloze mensen die 24 uur per dag begeleiding, verzorging en/of verpleging nodig hebben. Ze hebben door psychische problemen,

vaak in combinatie met verslaving, een leefstijl die niet past in een regulier verzorgings- of verpleeghuis. In drie groepen krijgen we een korte rondleiding en gaan in gesprek met bewoners.

Samenwerkingsverband voor LVB

Weer terug bij de Werkerij krijgen we een korte presentatie over de samenwerking van Zienn met [Talant](#), een zorgaanbieder voor licht verstandelijk beperkten. Talant heeft een paar honderd plaatsen in woonvormen voor mensen met een LVB, vertelt Ido Hofstede. Zo'n vijf jaar geleden kwamen ze erachter dat er meer en meer sprake was van een combinatie met verslavingsproblematiek. Dat was de aanleiding om contact te zoeken met Zienn. Het uitgangspunt was bij elkaar in de keuken kijken en elkaar leren kennen als professionals. Inclusief bijeenkomsten, onderzoek en diensten bij elkaar draaien.

Vorig jaar organiseerden ze samen een congres over wat je elkaar kunt bieden. Nu is de tijd rijp om te evalueren wat het heeft opgeleverd en welk vervolg nuttig en wenselijk is.

Tot slot

Marijke Vos bedankte Zienn voor het inspirerende werkbezoek. Het viel haar op dat veel vernieuwingen gefinancierd zijn met projectgelden en dus tijdelijk zijn. De structurele middelen zijn schaars, dat maakt het kwetsbaar. Dat bevestigt Alice Vellinga. 'Dat dwingt ons tot creativiteit en scherpe keuzes. We moeten ervoor proberen te zorgen dat mensen in de toekomst nooit in de maatschappelijke opvang terecht (hoeven te) komen.'

Edwin Luttk (senior adviseur professionalisering en opleidingen, Sociaal Werk Nederland)

Lees ook het [verslag van Johan Gortworst](#) (beleidsadviseur Federatie Opvang).

Enkele foto's

